

Part-III

SANSKRIT SASTHRA

Maximum : 80 Scores

Time : 2 ½ Hours

Cool-off time : 15 Minutes

General Instructions to candidates :

- There is a 'cool-off time' of 15 minutes in addition to the writing time of 2 ½ hrs.
- You are not allowed to write your answers nor to discuss anything with others during the 'cool-off time'.
- Use the 'cool-off time' to get familiar with questions and to plan your answers.
- Read questions carefully before answering.
- All questions are compulsory and only internal choice is allowed.
- When you select a question, all the sub-questions must be answered from the same question itself.

നിർദ്ദേശങ്ങൾ :

- നിർദ്ദിഷ്ട സമയത്തിന് പുറമെ 15 മിനിറ്റ് 'കൂൾ ഓഫ് ടൈം' ഉണ്ടായിരിക്കും. ഈ സമയത്ത് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരം എഴുതാനോ, മറ്റുള്ളവരുമായി ആശയവിനിമയം നടത്താനോ പാടില്ല.
- ഉത്തരങ്ങൾ എഴുതുന്നതിന് മുമ്പ് ചോദ്യങ്ങൾ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം വായിക്കണം.
- എല്ലാ ചോദ്യങ്ങൾക്കും ഉത്തരം എഴുതണം.
- ഒരു ചോദ്യനമ്പർ ഉത്തരമെഴുതാൻ തെരഞ്ഞെടുത്തു കഴിഞ്ഞാൽ ഉപചോദ്യങ്ങളും അതേ ചോദ്യനമ്പരിൽ നിന്ന് തന്നെ തെരഞ്ഞെടുക്കേണ്ടതാണ്.

क विभाग: – लघुसिद्धान्तकौमुदी

1. अधोनिर्दिष्टेषु संज्ञासूत्राणि चित्वा लिखत –

2

- (क) ध्रुवमपायेऽपादानम् ।
- (ख) अचि रः ऋतः ।
- (ग) द्विगुश्च ।
- (घ) कर्तृकरणे कृता बहुलम् ।

2. अधः प्रदत्तेषु चतुर्थ्यन्तं पदं चित्वा लिखत – 2
 (क) प्रजाभ्यः स्वस्ति ।
 (ख) विप्राय गां ददाति ।
3. 'वयसि प्रथमे' इति सूत्रं सोदाहरणं लिखत । 2
4. 'गोपालिका' इत्यत्र पुंयोगे ङीष् कुतो न प्रवर्तते इति सयुक्तिकं साधयत । 2
5. 'चार्यं द्वन्द्वः' इत्यनेन किं विधीयते ? के पुनश्चार्याः ? 3
6. सोदाहरणं व्याख्यात – 6
 (क) नेयडुवड्स्थानावस्त्री ।
 (ख) उगितश्च ।
7. आधारस्य भेदत्रयं सोदाहरणं लिखत । 3
8. क्रोष्टुशब्दस्य प्रथमैकवचने रूपं किम्, निष्पत्तिं लिखत । 4
9. समस्तपदानि लिखत – 3
 (क) द्वयोः यमुनयोः समाहारः ।
 (ख) महान् चासौ राजा च ।
 (ग) अविद्यमानः पुत्रः यस्य सः ।
10. सुपर्णशब्दात् ढक् प्रत्यये सौपर्ण्ये इति कथं सिद्धयति ? 2
- पूरयत :
11. शोभनं हृदयं यस्य सः सुहृत् इति लौकिकविग्रहः । सु हृदय सु इत्यलौकिकविग्रहे इति सूत्रेण समासः । 4
 सुपः लुकि सूत्रेण हृद्भावे विभक्तिकार्यं सुहृदिति ।
12. 'गौः' 'गाः' इति रूपद्वयं सप्रमाणं साधयत । 3
13. अकथितञ्चेति सूत्रे परिगणिता धातवः के ? त्रीणि उदाहरणानि लिखत । 4

ख विभाग: – तर्कसंग्रह: दीपिकासहितः

1. मङ्गलं निर्विघ्नपरिसमाप्तिं प्रति न कारणम् – किमुदाहरणम् ? 2
2. तमसः दशमद्रव्यत्वं कथं निराक्रियते ? 2
3. के पुनः लक्षणदोषाः ! विशदयत ? 2
4. अधः प्रदत्तानि लक्षणानि लक्ष्ये योजयत – 2
(क) आद्यपतनसमवायिकारणम् – परिमाणम् ।
(ख) संयोगनाशको गुणः – स्पर्शः ।
(ग) मानव्यवहारसाधारणकारणम् – विभागः ।
(घ) त्वगिन्द्रियमात्रग्राह्यो गुणः – गुरुत्वम् ।
5. अधः प्रदत्तेषु एकस्य टिप्पणी लिखत – 3
(क) मनः
(ख) अयथार्थानुभवः
(ग) करणम्
6. शब्दो नित्यः कृतकत्वात् इति उदाहरणं भवति । 2
(क) सव्यभिचारस्य
(ख) असाधारणस्य
(ग) विरुद्धस्य
7. पञ्चावयवाः के सोदाहरणं दर्शयत ? 4
8. क विभागे प्रदत्तान् ख विभागस्थैः सह योजयत । 3
क ख
(1) रूपम् घ्राणम्
(2) गन्धः रसनम्
(3) रसः चक्षुः

9. रिक्तस्थानानि यथानिर्दिष्टं पूरयत – 3
यथा-शब्दः गुणः चाक्षुषत्वात् _____ स्वरूपासिद्धः
(क) वह्निरनुष्णो द्रव्यत्वात् _____
(ख) शब्दः नित्यः शब्दत्वात् _____
(ग) सर्वमनित्यं प्रमेयत्वात् _____
10. ईश्वरस्य विषये पक्षद्वयमुपपादयत । 3
11. अधः प्रदत्तानामेकैकमुदाहरणं लिखत – 3
(क) प्रागभावः
(ख) सृष्टिक्रमः
(ग) विशेषणविशेष्यभावः
12. त्रिविधमसिद्धान् लक्षयित्वा उदाहरणानि दर्शयत । 3
13. अनुबन्धचतुष्टयं नाम किम् विशदयत ? 8